

L'ensenyament en català als centres docents de les Illes Balears (Educació infantil, educació primària i educació secundària obligatòria) CURS 2008-2009

Departament d'Inspecció Educativa

Direcció General d'Administració, Ordenació i Inspecció Educatives

Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears

RESUM

L'objectiu d'aquest estudi és exposar les dades de què disposa el Departament d'Inspecció Educativa (Direcció General d'Administració, Ordenació i Inspecció Educatives) relatives al grau d'implantació de la llengua catalana com a llengua vehicular de l'ensenyament en les etapes d'educació infantil, educació primària i educació secundària obligatòria, relacionant-les amb els diferents àmbits territorials de les Illes Balears i amb els tipus de centres segons la titularitat.

Les dades provenen dels Documents d'Organització de Centre corresponents al curs 2008-09, lliurats al DIE pels òrgans directius dels centres docents públics i privats de les Illes que imparteixen les etapes educatives objecte d'aquest article.

RESUMEN

El objetivo de este estudio es exponer los datos de qué dispone el Departamento de Inspección Educativa (Dirección general de Administración, Ordenación e Inspección Educativas) relativas al grado de implantación de la lengua catalana como lengua vehicular de la enseñanza en las etapas de educación infantil, educación primaria y educación secundaria obligatoria, relacionándolas con los diferentes ámbitos territoriales de las Islas Baleares y con los tipos de centros según la titularidad.

Los datos provienen de los Documentos de Organización de Centro correspondientes al curso 2008-09, entregados al DIE por los órganos directivos de los centros docentes públicos y privados de las Islas que imparten las etapas educativas objeto de este artículo.

I. OBJECTIU

L'objectiu d'aquest estudi és exposar les dades de què disposa el Departament d'Inspecció Educativa (Direcció General d'Administració, Ordenació i Inspecció Educatives) relatives al grau d'implantació de la llengua catalana com a llengua vehicular de l'ensenyament en les etapes d'educació infantil, educació primària i educació secundària obligatòria, relacionant-les amb els diferents àmbits territorials de les Illes Balears i amb els tipus de centres segons la titularitat (públics o privats¹).

El context on s'insereix aquesta informació és el que estableix el Decret 92/1997 que regula l'ús i l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, en els centres docents no universitaris de les Illes Balears, que en el seu article 8 estableix que els centres educatius planificaran la implantació progressiva de l'ensenyament en llengua catalana, ho especificaran en el Projecte lingüístic de centre.

¹ En tot l'estudi, dins el sector privat s'hi inclouen el privats i els privats concertats

2. METODOLOGIA DE TREBALL

2.1. Fonts de les dades

Les dades provenen dels Documents d'Organització de Centre (DOC) corresponents al curs 2008-09, lliurats al Departament d'Inspecció Educativa pels òrgans directius dels centres docents públics i privats d'educació infantil, educació primària i educació secundària obligatòria de les Illes Balears. La informació que contenen aquests documents organitzatius té el caràcter d'oficial, atès que és avalada per les direccions dels centres i representa quantitativament la realitat "declarada" formalment pels centres (validada pel òrgans directius i col·legiats de les institucions educatives). Per al Departament d'Inspecció Educativa (DIE) constitueixen una base imprescindible per als processos de supervisió, tant des del punt de vista del control com de l'assessorament.

No s'han tingut en compte aquells centres privats ni municipals que són únicament d'educació infantil, pel fet que atenen majoritàriament infants de 0 a 3 anys.

2.2. Procés

La informació que s'obté de cada centre és la següent:

- Nombre d'alumnes per grup, nivell i etapa
- Etapes i nivells que imparteix
- Nombre de grups per cada nivell
- Nombre de grups que fan en català cadascuna de les àrees/matèries/àmbits en cada nivell educatiu
- Nivells on tots els grups fan en català cadascuna de les àrees, matèries o àmbits²
- Àrees, matèries o àmbits que es fan en català a tota l'etapa (EI, EP, ESO)
- Ensenyament en català per nombre d'àrees, matèries o àmbits i per nivells educatius: en català³, cap àrea/matèria/àmbit, 1 àrea/matèria/àmbit, 2 àrees/matèries/àmbits, 3 àrees/matèries i 4 àrees/matèria
- Nombre d'alumnes que fan l'ensenyament en català per grups, nivells i etapes
- Nombre d'alumnes que fan encatalà:
  - tot l'ensenyament
  - cap àrea/matèria/àmbit
  - 1 àrea/matèria/àmbit
  - 2 àrees/matèries/àmbits
  - 3 àrees/matèries
  - 4 àrees/matèries

Quant a l'ús de la llengua catalana, s'han calculat les dades totals en valors absoluts i en percentatges. Aquestes dades s'organitzen per factors de: territorialitat, titularitat del centre i nivell educatiu. S'hi ha fet constar les variables següents: àrees impartides en català, ensenyament en català i nombre d'àrees que s'imparteixen en català. De cada variable i factor se n'han tret els resultats referits no només a centres educatius, sinó a nombre d'alumnes.

² Els àmbits corresponen a l'educació infantil; les àrees, a l'educació primària i les matèries, a l'educació secundària obligatòria.

³ La denominació d'ensenyament "en català" correspon, al llarg d'aquest estudi, a la impartició en aquesta llengua de totes les àrees i/o matèries curriculars, excepció feta de les lingüístiques. Tenint en compte el que s'indica a la nota al peu número 13 referent a l'educació secundària obligatòria.

L'estudi es presenta per a cada una de les etapes educatives esmentades (educació infantil, educació primària i educació secundària obligatòria), amb els gràfics il·lustratius de les diferents variables (ensenyament en català, per àrees, matèries o, en el cas d'educació infantil, àmbits) i factors analitzats (titularitat de centres, territorialitat, etapes, nivells i alumnat).

Les variables s'han analitzat per separat per, posteriorment, establir relacions entre elles dins cada etapa i entre cadascuna d'aquestes i els factors. Finalment s'han comparat les etapes i els nivells educatius de cada una d'aquestes.

3. EDUCACIÓ INFANTIL⁴

3.1. Ensenyament en català per territorialitat

En el conjunt de les Illes Balears, un 89,8% dels centres i un 87,6% de l'alumnat fa l'ensenyament en català en aquesta etapa educativa. De manera general s'observa que les dades d'ensenyament en català referides als centres presenten uns resultats més elevats que les referides a l'alumnat, a excepció de Menorca i de la part forana de Mallorca.

La part forana de Mallorca presenta els valors més elevats d'ensenyament en català, tant en nombre de centres com en nombre d'alumnes. El 96,4 % dels centres d'aquesta zona fa l'ensenyament en català i això abasta el 97,2% de tots els alumnes de la part forana. A l'extrem oposat s'hi situa Palma, on un 78,9% dels centres que s'hi ubiquen fa l'ensenyament en català, dada que encara se situa més per davall si es té en compte el nombre d'alumnes, ja que el 75,3% del total dels alumnes de Palma rep l'ensenyament en català en aquesta etapa educativa.

Les dades sobre els centres i els alumnes que realitzen l'ensenyament en català⁵ als diferents territoris es reflecteixen al quadre següent en percentatges. Cada percentatge és relacionat al 100% d'alumnes i centres de cada territori analitzat

QUADRE I. ENSENYAMENT EN CATALÀ. DADES DE CENTRES I ALUMNES PER TERRITORIALITAT		
	Ensenyament en català a l'educació infantil	
	Centres	Alumnat
Illes Balears	89,8 %	87,6 %
Mallorca	89,5 %	87,3 %
Menorca	91,3 %	92,2 %
Eivissa-Formentera	90,5 %	86,7 %
Palma	78,9 %	75,3 %
Part Forana de Mallorca	96,4 %	97,2 %

⁴ Quadres 1 i 2 i gràfics 1 a 6.

⁵ En aquesta etapa educativa, consideram que un centre fa en català algun àmbit quan TOTS els grups d'alumnes d'un mateix nivell ho fan en català.

3.2. Ensenyament en català per titularitat de centres

Centres públics:

Dins el sector públic, el percentatge dels que fan l'ensenyament en català en el conjunt de les Illes Balears és del 97,6% . Si es pren aquesta dada com a referència, ens trobam que a l'extrem superior es troba superada per la part forana de Mallorca, on el 99,1% dels seus centres públics fa l'ensenyament en català, mentre que a l'extrem inferior s'hi situa Menorca, on el fa el 94,4% dels seus centres públics.

Centres privats:

Dins el sector privat, el percentatge dels que fan l'ensenyament en català en el conjunt de les Illes Balears és del 70,9% . Els centres privats que fan l'ensenyament en català se situen uns 26 punts percentuals per davall dels públics. Aquesta diferència s'accentua més encara a Eivissa-Formentera, on hi ha 47 punts de diferència entre públics (97,2 %) i privats (50 %).

En aquest mateix sector, les escoles de la part forana de Mallorca presenten els percentatges més elevats d'ensenyament en català tot i que es mantenen lleugerament per davall de la mitjana global de les Illes Balears (89,8%), a l'altre extrem se situen Eivissa i Formentera, on el 50 % d'aquests centres fan l'ensenyament en català i el 50% restant el fan en dos dels tres àmbits en què s'organitza l'educació infantil (coneixement d'un mateix, coneixement de l'entorn i llenguatges).

Juntament amb la part forana de Mallorca, Menorca és la zona on un percentatge més alt de centres privats fa l'ensenyament en català. Aquesta última dada referida a Menorca contrasta amb els centres públics, dels quals té el percentatge més baix dels que fan l'ensenyament en català si el comparem amb les altres illes, tot i que aquest percentatge és força elevat (94,4%). Entre els centres privats, les diferències per territoris són molt marcades, com a exemple d'això trobam que hi ha 37 punts percentuals de diferència entre la part forana de Mallorca i les Pitiüses.

QUADRE 2. ENSENYAMENT EN CATALÀ PER TITULARITAT DE CENTRE I TERRITORIALITAT

	Ensenyament en català			
	Centres		Alumnes	
	PÚBLICS	PRIVATS	PÚBLICS	PRIVATS
Illes Balears	97,6 %	70,9 %	98,3 %	67,2 %
Mallorca	98 %	72 %	99,2 %	68,7 %
Menorca	94,4 %	80 %	94,2 %	82,8 %
Eivissa-Formentera	97,2 %	50 %	97,0 %	30,8 %
Palma	95,7 %	61,4 %	99,1 %	58,4 %
Part Forana de Mallorca	99,1 %	87,1 %	99,2 %	90,8 %

Alumnat:

Pel que fa a l'alumnat s'observa que, de manera general, en els centres públics els percentatges referits a alumnat no difereixen gaire dels referits als centres, tret del cas de Palma, on el percentatge d'alumnat supera en gairebé tres punts i mig el de centres, fet que es pot explicar, entre d'altres raons, per una ràtio més elevada d'alumnes per centre.

El comportament descrit al paràgraf anterior difereix del que es dona als centres privats, on en tots els casos, llevat del de la part forana de Mallorca i a Menorca, el percentatge de centres que fan l'ensenyament en català supera el percentatge d'alumnes, el cas més significatiu és el d'Eivissa-Formentera, amb una diferència entre nombre de centres i nombre d'alumnes de poc més de 19 punts percentuals.

Les diferències entre centres i alumnes relativitzen els resultats i ens aporten dades significatives. Un percentatge molt elevat de centres que fan l'ensenyament en català no sempre significa una presència molt rellevant quan es comptabilitza l'alumnat, que és, al cap i a la fi, el destinatari de la formació.

El fet que l'educació infantil s'organitzi curricularment en tres àmbits i que la informació sol·licitada sobre l'ensenyament en català hagi estat centrada en aquests i no en les àrees en què es desenvolupen fa que s'hagi de considerar que els centres on l'ensenyament en català se situa en nivells més baixos són aquells en què no es fa cap àmbit en català⁶. Fetes aquestes consideracions, s'observa que:

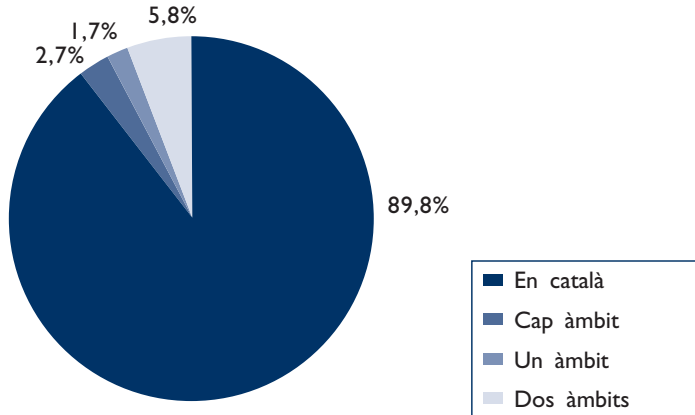
- A) 8 centres de les Illes Balears (un 2,7% del total) no fan en català cap dels tres àmbits, d'aquests, 3 són públics i 5 són privats.
- B) D'aquests 8 centres, 6 són a Mallorca (1 és un centre públic i 5 són centres privats), 1 a Menorca (es tracta d'un centre públic) i 1 a les Pitiüses (es tracta d'un centre públic).
- C) Un total de 778 alumnes de les IB (un 2,6% del total) no fan cap àmbit totalment en català, d'aquests, 298 són alumnes de centres públics i 480, de privats.
- D) D'aquests 778 alumnes, 557 es troben matriculats a centres de Mallorca (77 a centres públics i 480 a privats), 125 a Menorca (tots ells a centres públics) i 96 a les Pitiüses (tots ells, també a centres públics).

⁶ Convé tenir en compte allò que es remarca a la nota número 2.

3.3. Gràfics d'educació infantil per àmbits i illes⁷

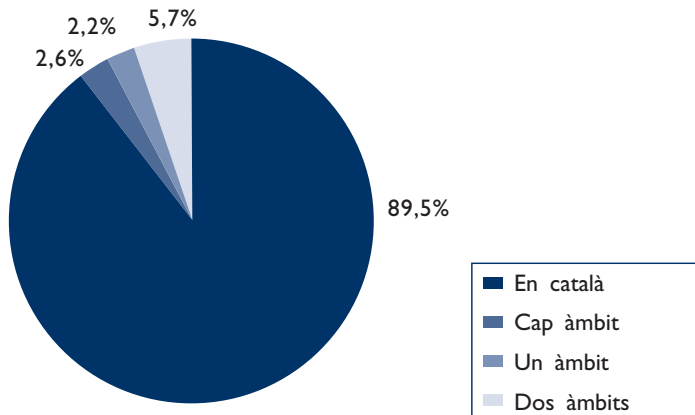
Totalitat de centres de les Illes Balears

GRÀFIC 1: PERCENTATGE DE CENTRES QUE IMPARTEIXEN EDUCACIÓ INFANTIL A LES ILLES BALEARS EN CATALÀ, EN UN ÀMBIT, EN DOS ÀMBITS O EN CAP ÀMBIT

Total de centres de Mallorca

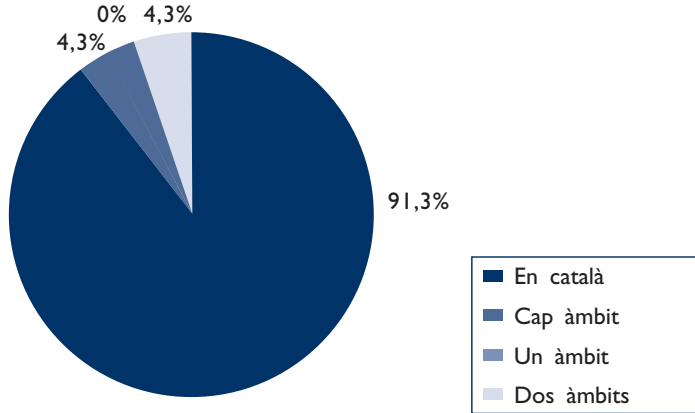
GRÀFIC 2: PERCENTATGE DE CENTRES QUE IMPARTEIXEN EDUCACIÓ INFANTIL A LES ILLES BALEARS EN CATALÀ, EN UN ÀMBIT, EN DOS ÀMBITS O EN CAP ÀMBIT

⁷ En dades absolutes, es comptabilitzen 207 centres públics i 86 centres privats que imparteixen l'educació infantil; d'aquests, 228 a Mallorca (153 públics i 75 privats), 23 a Menorca (18 públics i 5 privats) i 42 a Eivissa i Formentera (36 públics i 6 privats).

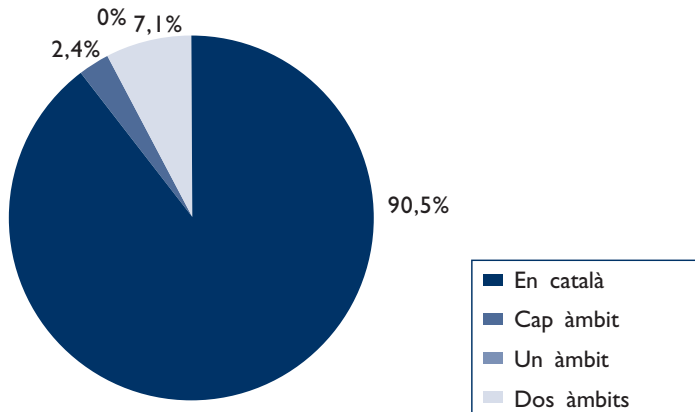
Total de centres de Menorca

GRÀFIC 3: PERCENTATGE DE CENTRES QUE IMPARTEIXEN EDUCACIÓ INFANTIL A LES ILLES BALEARS EN CATALÀ, EN UN ÀMBIT, EN DOS ÀMBITS O EN CAP ÀMBIT

Total de centres d'Eivissa i Formentera

GRÀFIC 4: PERCENTATGE DE CENTRES QUE IMPARTEIXEN EDUCACIÓ INFANTIL A LES ILLES BALEARS EN CATALÀ, EN UN ÀMBIT, EN DOS ÀMBITS O EN CAP ÀMBIT

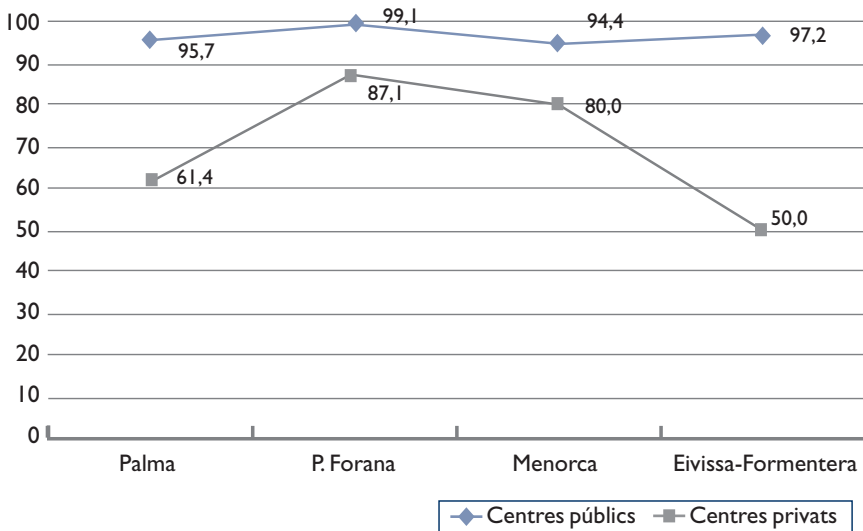

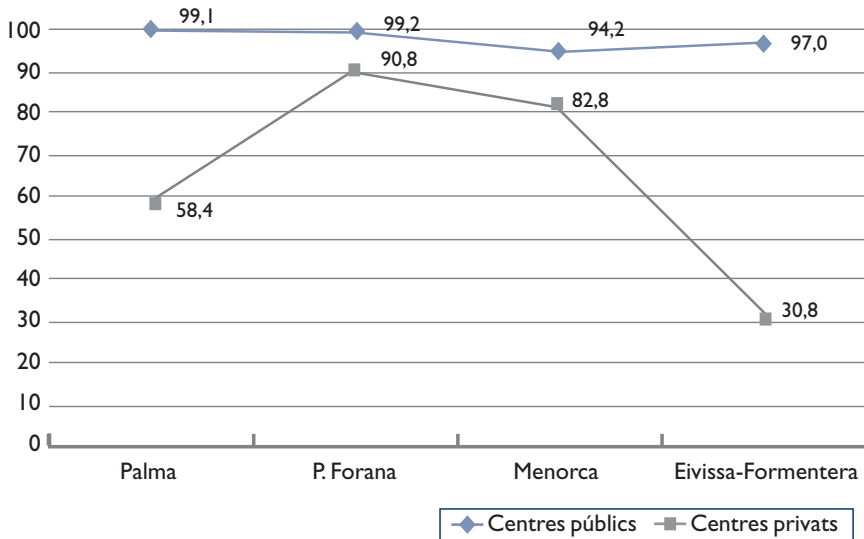
3.3.1. Comparativa per tipus d'ensenyament (variable "en català") i titularitat entre Menorca, Eivissa i Formentera, Palma i la part forana de Mallorca

Centres

GRÀFIC 5. PERCENTATGES SOBRE EL TOTAL DE CENTRES I D'ALUMNES DE CADA TITULARITAT I ZONA.

Alumnat

GRÀFIC 6. PERCENTATGES SOBRE EL TOTAL DE CENTRES I D'ALUMNES DE CADA TITULARITAT I ZONA.**4. EDUCACIÓ PRIMÀRIA⁸****4.1. Ensenyament en català per territorialitat**

El percentatge de centres que fan l'educació primària en català⁹ en el conjunt de les Illes Balears és del 62 %. Aquest percentatge presenta algunes diferències entre les illes. La diferència màxima és de - 7 punts (cas d'Eivissa i Formentera, que és del 55 %).

Palma se situa un poc més de 18 punts per davall dels percentatges globals de les Illes Balears quant a ensenyament en català, i 35 punts per davall de la part forana de Mallorca.

Si analitzam el nombre d'alumnes que reben l'ensenyament en català en aquesta etapa s'observa que els percentatges s'incrementen lleugerament respecte del percentatge de centres. D'aquesta manera, en el conjunt de les Illes un 65,7% de l'alumnat rep l'ensenyament en català (front al 62% de centres que l'hi imparteixen). La diferència menor entre nombre de centres i nombre d'alumnes quant a la variable que analitzam la trobam a Mallorca (62,9% dels centres d'aquesta illa fan l'ensenyament en català, mentre que, dels alumnes, el fan el 66,4%). A Menorca, el percentatge

⁸ Quadres 3 i 4 i gràfics 7 a 16

⁹ En aquest estudi es considera que un centre fa l'ensenyament total en català, quan TOTS el grups de tots els nivells fan totes les àrees de l'etapa en català (exceptuant l'àrea de llengua castellana i la de llengua estrangera).

d'alumnes supera en 5,3 punts el dels centres (56% dels centres i 61,3% dels alumnes) i a Eivissa-Formentera és on es dona l'increment major (55% dels centres i 64,3% dels alumnes).

Les dues zones en què hem dividit Mallorca (Palma i part forana) presenten la mateixa tendència que les altres. S'observa que a la capital és major la diferència entre centres que fan l'ensenyament en català (42,6%) i alumnes (49,7%) mentre que a la part forana no arriba als quatre punts percentuals (77,6% dels centres i 81,4% d'alumnes).

**QUADRE 3. ENSENYAMENT EN CATALÀ.
DADES DE CENTRES I ALUMNES PER TERRITORIALITAT**

	Ensenyament en català a l'educació primària	
	Centres	Alumnat
Illes Balears	62 %	65,7 %
Mallorca	62,9 %	66,4 %
Menorca	56 %	61,3 %
Eivissa-Formentera	55 %	64,3 %
Palma	42,6 %	49,7 %
Part Forana de Mallorca	77,6 %	81,4 %

4.2. Ensenyament en català per titularitat

Centres públics

En els centres públics, els percentatges d'ensenyament en català en el conjunt de les Illes Balears se situa en el 76%. En aquest apartat, la part forana de Mallorca suposa l'extrem més elevat (8,3 punts percentuals per damunt), a l'altre extrem se situen Eivissa i Formentera (16 punts per davall). Menorca es troba 9,3 punts per davall del percentatge del conjunt de les Illes.

En el conjunt de les Illes Balears, els centres públics se situen per damunt dels privats quant a ensenyament en català. Aquesta diferència és encara major a Mallorca, i encara major si, dins Mallorca, s'analitza la zona de Palma, on la diferència quant a nombre de centres que ho fan en català entre els dos sectors supera els 48 punts percentuals. D'altra banda, les diferències menors quant a la variable que comentam es troben a la part forana de Mallorca, amb el 84,3% dels centres públics front al 51,4% dels privats.

Centres privats

En el conjunt dels centres privats, únicament Mallorca i, en especial, a causa de la seva part forana, supera la mitjana de les Illes Balears (31,6 %) quant a ensenyament en català als centres d'aquesta titularitat. Menorca s'hi aproxima (28,6% dels centres privats de l'illa) i en l'extrem més baix se situen les Pitiüses amb un 20% dels seus centres. Si es tenen en compte Palma i la part forana de Mallorca, s'aprecia com aquestes dues zones se situen a cada un dels extrems de la mitjana, a l'extrem inferior hi ha Palma (on el 18,8% dels centres privats fa l'ensenyament en català) i, al superior, la part forana (on ho fa el 51,4%).

Alumnat

De l'anàlisi de les dades referides a l'alumnat que rep l'ensenyament en català en aquesta etapa educativa en cada un dels sectors (públic i privat) s'observa que aquestes difereixen de les referides al centres. El sector públic és el que presenta un percentatge més elevat del seu alumnat que fa l'ensenyament en català (com passa a les dades referides als centres), amb un 82,5% en el conjunt de les Illes Balears, mentre que del privat ho fa el 36,3%. La diferència més gran en percentatges d'alumnat que rep l'ensenyament en català entre els dos sectors la trobam a Palma, amb un 81,9% de l'alumnat dels centres públics i un 26% de l'alumnat dels centres privats. Els percentatges d'alumnes del sector públic dupliquen als del sector privat en el conjunt de les Illes Balears, també a cadascuna de les illes; els tripliquen a Palma i s'hi aproximen a la part forana de Mallorca, tot i que uns 27 punts percentuals per davall.

QUADRE 4. ENSENYAMENT EN CATALÀ PER TITULARITAT DE CENTRE I TERRITORIALITAT

	Ensenyament en català a l'educació primària			
	Centres		Alumnes	
	PÚBLICS	PRIVATS	PÚBLICS	PRIVATS
Illes Balears	76 %	31,6 %	82,5 %	36,3 %
Mallorca	79,2 %	32,5 %	86,2 %	37,2 %
Menorca	66,7 %	28,6 %	73 %	29,2 %
Eivissa-Formentera	60 %	20 %	70,6 %	28,9 %
Palma	67,4 %	18,8 %	81,9 %	26 %
Part Forana de Mallorca	84,3 %	51,4 %	88,3 %	60,6 %

4.3. Àrees ¹⁰

L'àrea de coneixement del medi és la que més s'imparteix en llengua catalana (96,7% dels centres de les Illes i 98,1% de l'alumnat) en consonància amb el que marca la normativa. Un poc per davall se situa l'educació musical, en un 94,4% de centres, que afecta un 96,5% dels alumnes. Se situa immediatament per davall, l'educació física, amb el 93,4% dels centres i el 96,1% dels alumnes, l'educació plàstica, amb el 82,1% dels centres i el 87,4% de l'alumnat i, finalment, les matemàtiques, que es fan en català en un 70,9% dels centres i a un 73,8% dels alumnes.

En els centres públics, s'observa que l'àrea més impartida en català és la d'educació musical (a un 97,6% dels centres i un 99,7% de l'alumnat) seguida pel coneixement del medi (97,1 dels centres i 98,7% de l'alumnat). La que menys es fa en català és l'àrea de matemàtiques, en un 83,6% dels centres i un 90% dels alumnes.

En els centres privats l'àrea que es fa més en català és la de coneixement del medi (93,7% dels centres i 97,2% dels alumnes), seguida de l'educació física i l'educació musical (86,3% i 85,3% dels centres,

¹⁰ En el context del que estableix el DECRET 92/1997, de 4 de juliol de 1997, que regula l'ús i l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, en els centres docents no universitaris de les Illes Balears i, en concret, al seu article 17 pel que respecta a l'educació primària.

respectivament i el 93,1% i 90,9% dels alumnes, respectivament). Quant a l'àrea de matemàtiques, menys de la meitat dels centres privats i dels seus alumnes fan les matemàtiques en català (41,1% dels centres i 45,5% dels alumnes). Les majors diferències entre centres públics i privats quant a percentatges d'ensenyament en català a cada àrea es donen a les àrees de matemàtiques (42,5 punts de diferència) i d'educació artística (19 punts de diferència).

Les dades permeten també destriar els centres on s'imparteixen en català menys del 50% de les àrees analitzades en aquest estudi. En aquest sentit, la situació que trobam és la següent:

- 13 centres de les Illes Balears (un 4,3% del total) fan en català dues o menys de dues àrees, d'aquests, 6 són públics i 7 són privats.
- D'aquests 13 centres, 10 són a Mallorca (3 són centres públics i 7 són centres privats) i 1 a Menorca (es tracta d'un centre públic) i 2 a les Pitiüses (tots dos públics).
- Un total de 1.019 alumnes (un 1,6% del total) reben l'ensenyament en català en dues o menys àrees. D'aquests, 273 són alumnes de centres públics i 746, de privats.
- D'aquests 1.019 alumnes, 795 es troben matriculats a centres de Mallorca (49 a centres públics i 746 a privats), 75 a Menorca (tots ells a centres públics) i 149 a les Pitiüses (tots ells també a centres públics).

4.4. Nivells

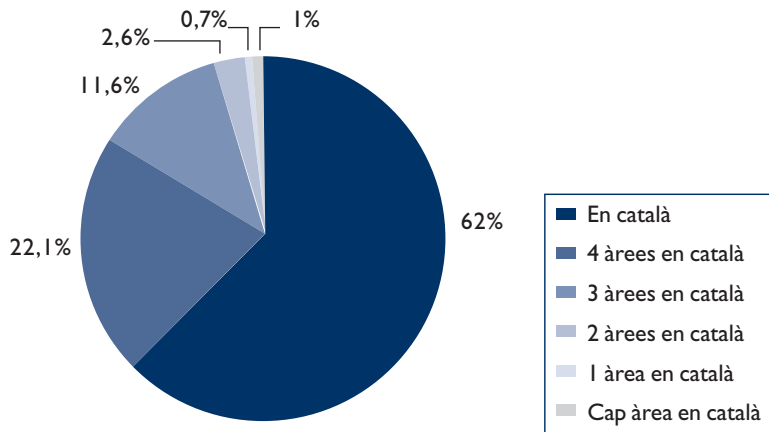
En aquest apartat (corresponent al que il·lustren els gràfics 15 i 16) es mostra la situació de l'ensenyament en català en cadascun dels cursos de l'educació primària. Les dades dels centres que s'hi reflecteixen fan referència als percentatges sobre el total de centres que imparteixen cada nivell educatiu, i les dels alumnes, als percentatges sobre el total d'alumnes matriculats en cada nivell educatiu.

La tendència que s'observa en les dades referides tant als centres com als alumnes és d'una major presència de l'ensenyament en català als cursos del primer cicle de primària i, en menor mesura, en els del tercer cicle.

4.5. Gràfics d'educació primària per àrees i illes¹¹

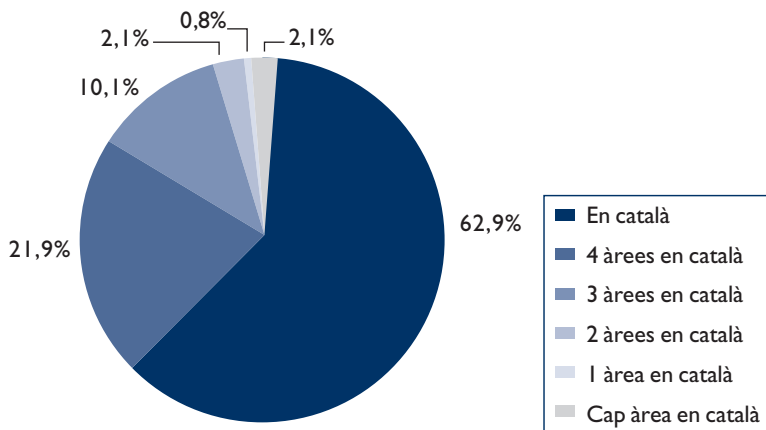
4.5.1. Ensenyament en català als centres d'educació primària de les Illes Balears
Total de centres de les Illes Balears

GRÀFIC 7: PERCENTATGE DE CENTRES DE LES ILLES BALEARS QUE IMPARTEIXEN EDUCACIÓ PRIMÀRIA PER NOMBRE D'ÀREES QUE FAN EN CATALÀ

Total de centres de Mallorca

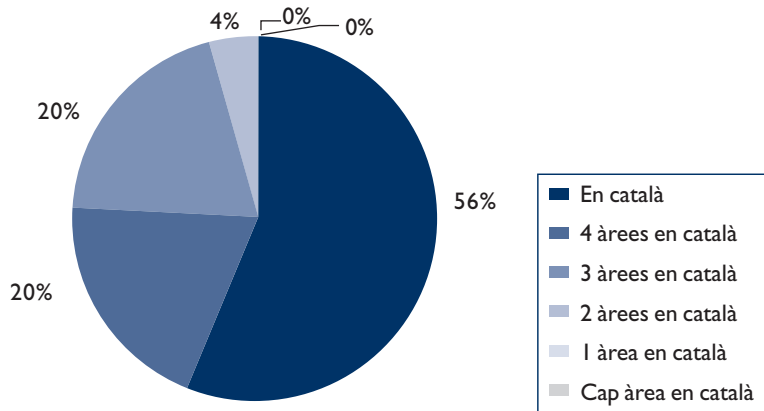
GRÀFIC 8: PERCENTATGE DE CENTRES DE MALLORCA QUE IMPARTEIXEN EDUCACIÓ PRIMÀRIA PER NOMBRE D'ÀREES QUE FAN EN CATALÀ

¹¹ En dades absolutes, es comptabilitzen 208 centres públics i 95 centres privats que imparteixen l'educació primària; d'aquests, 237 a Mallorca (154 públics i 83 privats), 25 a Menorca (18 públics i 7 privats) i 41 a Eivissa i Formentera (36 públics i 5 privats).

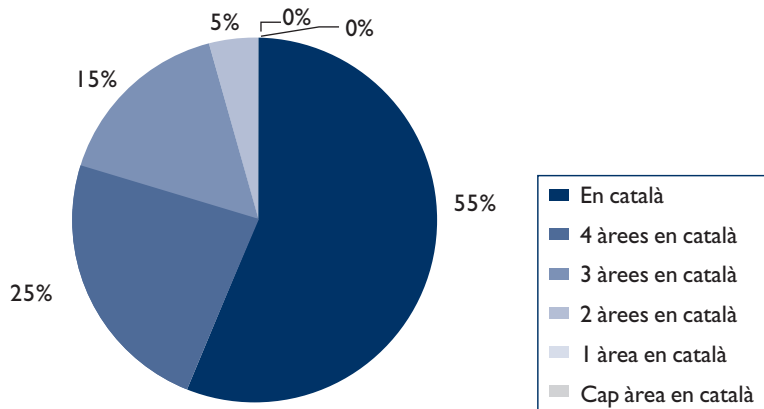
Total de centres de Menorca

GRÀFIC 9: PERCENTATGE DE CENTRES DE MENORCA QUE IMPARTEIXEN EDUCACIÓ PRIMÀRIA PER NOMBRE D'ÀREES QUE FAN EN CATALÀ

Total de centres d'Eivissa-Formentera

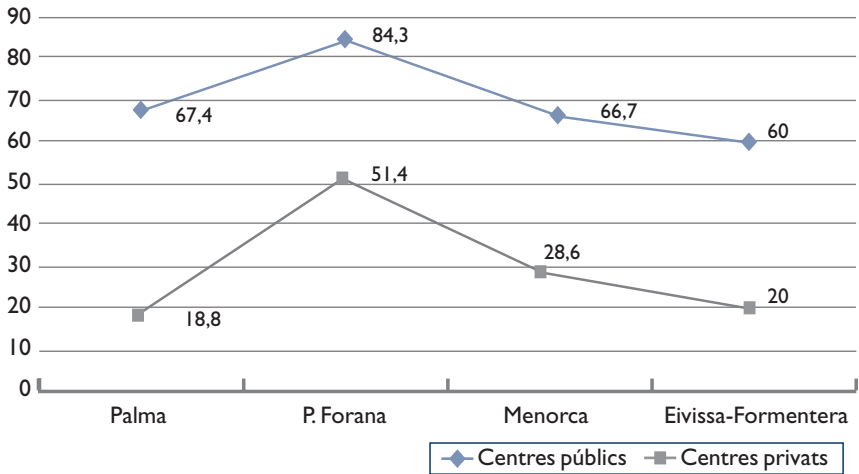
GRÀFIC 10: PERCENTATGE DE CENTRES D'EIVISSA-FORMENTERA QUE IMPARTEIXEN EDUCACIÓ PRIMÀRIA PER NOMBRE D'ÀREES QUE FAN EN CATALÀ

4.5.2. Comparativa per tipus d'ensenyament (variable " en català") i titularitat entre Menorca, Eivissa i Formentera, Palma i la part forana de Mallorca

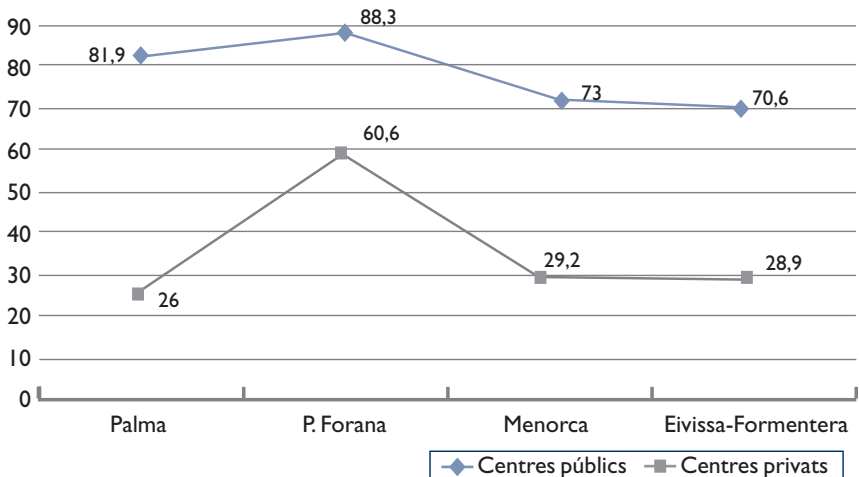
Centres

GRÀFIC 11. PERCENTATGES SOBRE EL TOTAL DE CENTRES DE CADA TITULARITAT I TERRITORI

Alumnat

GRÀFIC 12. PERCENTATGES SOBRE EL TOTAL D'ALUMNES DE CADA TITULARITAT I TERRITORI

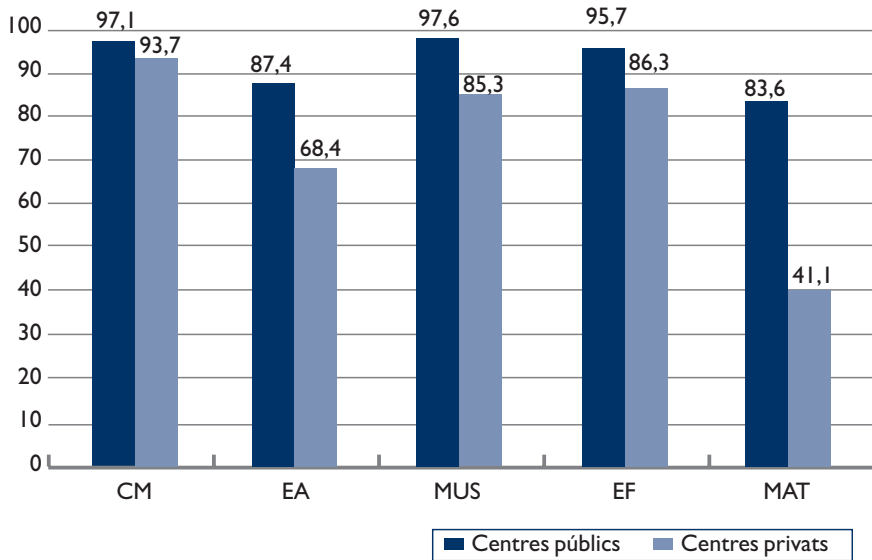

4.5.3. Ensenyament en català per àrees en el conjunt de les Illes Balears, per titularitat de centre.

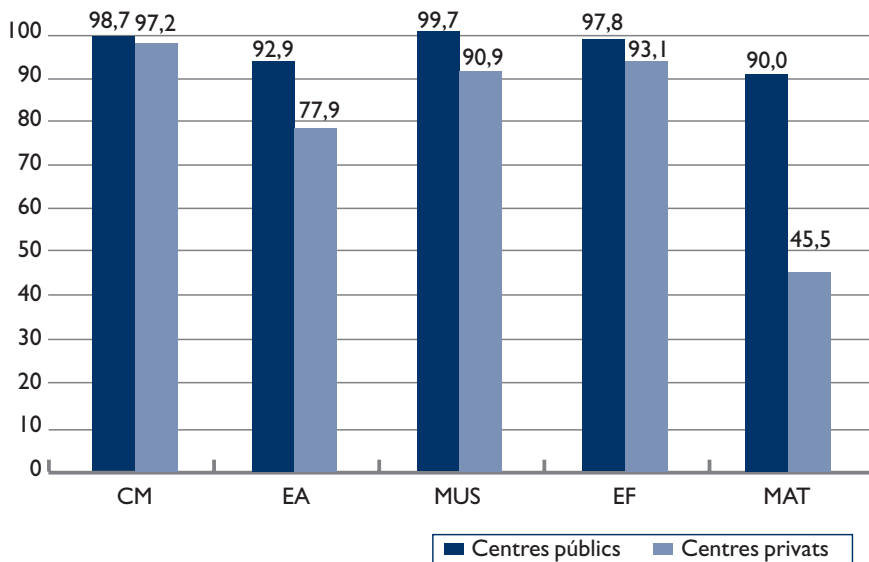
Centres

GRÀFIC 13.

Alumnat

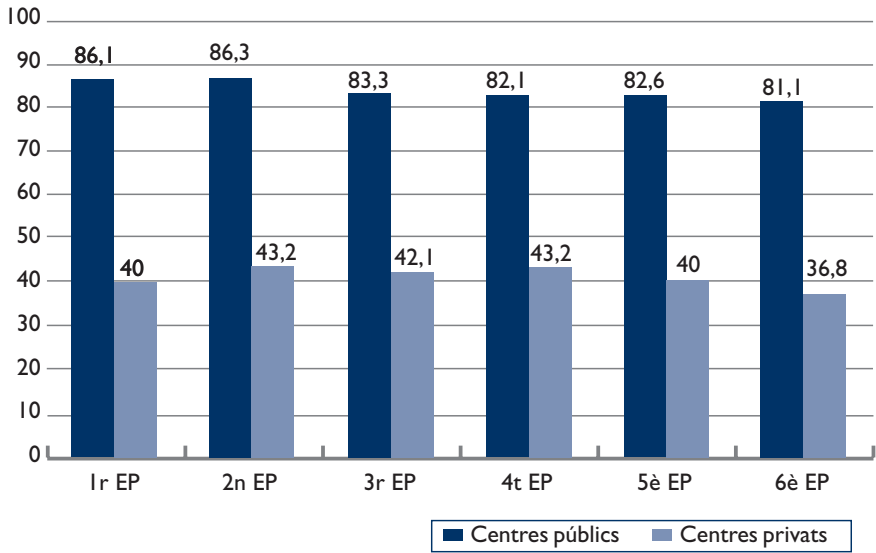
GRÀFIC 14.

4.5.4. Ensenyament en català per nivells educatius en el conjunt de les Illes Balears

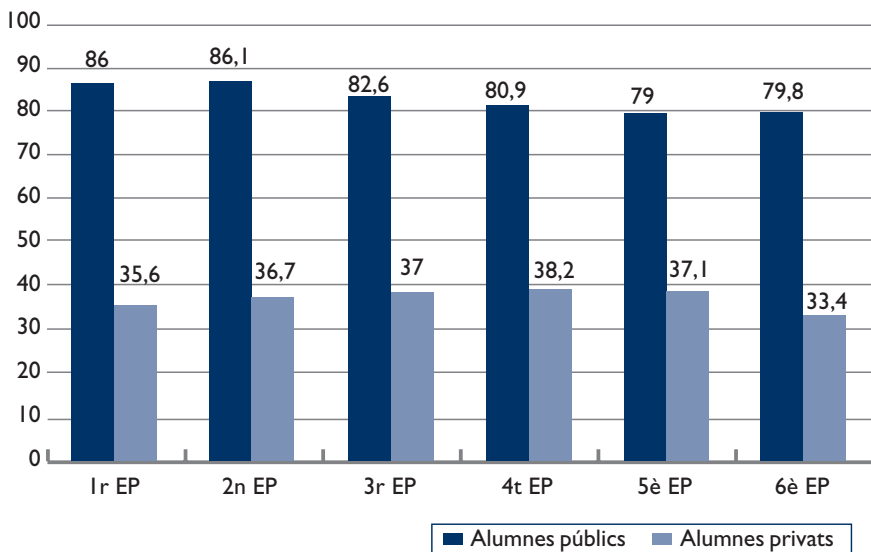
Centres

GRÀFIC 15.

Alumnat

GRÀFIC 16.

5. EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA¹²

5.1. Ensenyament en català per territorialitat

El percentatge de centres que fan l'educació secundària obligatòria en català¹³ en el conjunt de les Illes Balears és del 54,67 %¹⁴.

Si es prenen de referència les dades del conjunt de les illes Balears (54,7 % dels centres i 60,1 % de l'alumnat) es comprova que les Pitiüses són les Illes que tenen un percentatge més alt dels centres on es realitza l'ensenyament en català en aquesta etapa educativa, únicament superades per la part forana de Mallorca (69,4 %) i que Palma té el percentatge més baix de centres que realitzen l'ensenyament en català (37,3 %), un poc més de 17 punts per davall dels percentatges globals de les Illes Balears quant a ensenyament en català, i 32 punts per davall de la part forana de Mallorca.

Les dades referides a alumnes permeten matisar qualitativament les anteriors. Si s'observa el nombre d'alumnes que reben l'ensenyament en català en aquesta etapa es constata que els percentatges s'incrementen respecte dels de centres.

Si en nombre de centres que fan l'ensenyament en català, les Pitiüses se situen percentualment per damunt de la resta d'Illes, en nombre d'alumnes és Menorca la que se situa per damunt de les altres ja que un 73,8% fan l'ensenyament en català. Les dades de les dues zones en què hem dividit Mallorca (Palma i part forana) ens permeten constatar que la part forana de Mallorca és allà on s'assoleixen percentatges més elevats tant en centres com en alumnat. D'altra banda, Palma suposa l'extrem oposat ja que és la zona amb percentatges més baixos de totes les estudiades.

QUADRE 5. ENSENYAMENT EN CATALÀ. DADES DE CENTRES I ALUMNES PER TERRITORIALITAT		
	Ensenyament en català a l'educació secundària obligatòria	
	Centres	Alumnat
Illes Balears	54,7 %	60,1 %
Mallorca	53,7 %	57,9 %
Menorca	57,1 %	73,8 %
Eivissa-Formentera	60 %	64,8 %
Palma	37,3 %	39,9 %
Part Forana de Mallorca	69,4 %	75,7 %

¹² Quadres 5 a 9 i gràfics 17 a 30

¹³ Ateses les característiques de l'etapa d'educació secundària obligatòria, en aquest estudi, s'adopta l'expressió "ensenyament en català" referida a l'ESO quan, en cada un dels cursos, les assignatures impartides en català en almenys un grup són les següents:

A primer curs: matemàtiques, ciències socials, ciències naturals, educació física, educació plàstica i visual, religió, alternativa a la religió.

A segon curs: matemàtiques, ciències socials, ciències naturals, educació física, tecnologia, religió, alternativa a la religió i música.

A tercer curs: matemàtiques, ciències socials, ciències naturals, educació física, educació plàstica i visual, religió, alternativa a la religió i música.

A quart curs: matemàtiques, ciències socials, biologia i geologia, física i química, educació física, educació plàstica i visual, tecnologia, religió, alternativa a la religió i música.

¹⁴ Les dades que en el quadre 5 corresponen a cada una de les illes, així com a les zones de Palma i de la part forana de Mallorca fan referència als percentatges sobre el total de centres de cada Illa i zona.

5.2. Ensenyament en català per titularitat

Centres públics

En el conjunt dels centres públics de les Illes s'observa que el 79,69% fa l'ensenyament en català.

De les diferents zones analitzades, Palma és la que té un percentatge més baix d'instituts i d'alumnes que fan l'ensenyament en català. L'extrem oposat el trobam a la part forana de Mallorca (amb el 86,21%). Per illes, Mallorca és la que té un percentatge més baix dels seus centres que fan l'ensenyament en català.

Centres privats

Als centres privats minven considerablement aquests percentatges i se situen en un 36,05% dels centres els que ho fan en català.

El percentatge més baix de centres que fan l'ensenyament en català en aquest sector es dona a les Pitiüses i el més elevat, a la part forana de Mallorca, que és l'única de les zones analitzades on poc més del 50% dels centres privats fa l'ensenyament en català.

Les majors diferències entre els sectors públic i privat quant a percentatges d'ensenyament en llengua catalana es donen a les Pitiüses i a Menorca.

Alumnat

Menorca és on un percentatge més elevat d'alumnes rep l'ensenyament en català en el sector públic però no en el privat, on és Mallorca l'illa que presenta un percentatge més alt.

Les dades referides a Palma i a la part forana de Mallorca mostren que la primera té el percentatge més baix d'alumnat que rep l'ensenyament en català (67,99%) en l'ensenyament públic mentre que, en el privat, aquest lloc és ocupat per les Pitiüses (13,12%). Així doncs, s'observa un comportament diferenciat quant a implantació de l'ensenyament en català. D'aquesta manera, si en l'ensenyament públic trobam el major percentatge a Menorca i el menor a Palma, en el privat el major es troba a la part forana de Mallorca i el menor, a les Pitiüses.

Cal remarcar també que si es té en compte la totalitat d'alumnat de les Illes Balears en els dos sectors (públic i privat) el percentatge d'ensenyament en català se situa entorn del 60%.

QUADRE 6. PERCENTATEGES D'ENSENYAMENT EN CATALÀ SOBRE EL TOTAL DE CENTRES DE CADA TERRITORI I TITULARITAT

	Ensenyament en català a l'educació secundària obligatòria			
	Centres		Alumnes	
	PÚBLICS	PRIVATS	PÚBLICS	PRIVATS
Illes Balears	79,69 %	36,05 %	79,00 %	30,20 %
Mallorca	78,72 %	37,84 %	78,06 %	31,16 %

Menorca	85,71 %	28,57 %	92,39 %	30,32 %
Eivissa-Formentera	80,00 %	20,00 %	75,32 %	13,12 %
Palma	66,67 %	24,39 %	67,99 %	21,40 %
Part Forana de Mallorca	86,21 %	54,55 %	83,42 %	53,63 %

5.3. Matèries

L'etapa d'educació secundària obligatòria presenta unes característiques ben diferents a les etapes anteriors pel que fa a l'organització dels centres i als agrupaments de l'alumnat. El fet que en aquesta etapa educativa en un mateix centre hi puguin haver grups d'alumnes que, cursant un mateix nivell educatiu, rebin una assignatura en una o altra llengua, motiva que en parlar d'ensenyament total o parcial en llengua catalana s'hagi de distingir si les dades exposades es refereixen a algun grup d'alumnes o bé a tots els grups d'alumnes.

Els quadres següents presenten els percentatges de centres en els quals almenys un grup fa l'ensenyament en català en cada una de les matèries analitzades¹⁵ i els percentatges d'alumnes als quals afecta. Cada percentatge és en relació a la totalitat de centres o alumnes que cursen cadascuna de les matèries en cada àmbit territorial (Mallorca, Menorca, Eivissa-Formentera).

QUADRES 7 I 8. PERCENTATGES DE CENTRES ON ALMENYS UN GRUP FA L'ENSENYAMENT EN CATALÀ EN CADA MATÈRIA (7) I PERCENTATGES D'ALUMNES QUE REBEN L'ENSENYAMENT EN CATALÀ EN CADA MATÈRIA (8)

	En quants centres almenys un grup fa l'ensenyament en català. Per matèria			Percentatges d'alumnes que reben l'ensenyament en català. Per matèria		
	MLL	MN	EiF	MLL	MN	EiF
MAT	69,83	73,21	71,67	70,43	78,30	80,95
SOC	95,04	100,00	100,00	91,25	97,84	99,65
EF	82,64	87,50	91,67	83,34	94,03	88,81
CN	88,98	97,62	91,11	86,64	96,56	96,07
BG	85,95	100,00	93,33	73,40	94,29	70,19
FQ	87,60	85,71	86,67	67,01	83,01	62,63
EPV	74,66	76,19	77,78	71,39	85,02	71,72
TEC	30,99	42,86	33,33	40,45	48,08	45,21
MÚS	70,25	78,57	82,22	72,83	88,16	86,01
REL	62,60	55,36	71,67	52,82	53,09	62,73
ALT	37,81	48,21	63,33	50,21	66,91	76,31

Les matèries que més es fan en llengua catalana en almenys un grup d'educació secundària obligatòria són les de Ciències Socials, Ciències de la Naturalesa, Física i Química, Biologia i Geologia i Educació Física. Destaca les Ciències Socials a Menorca i a les Pitiüses com a matèria que fan en llengua catalana un 100% dels centres en almenys un dels grups del centre.

¹⁵ Vegeu nota al peu número 13

Si s'analitzen les diverses matèries i es relacionen amb els centres segons la titularitat, la major diferència entre centres públics i centres privats es troba a l'àrea de Matemàtiques. En Ciències socials, Biologia i Geologia i Física i Química són els centres privats els que presenten uns percentatges més elevats d'ensenyament en català.

Les dades a l'abast relatives a centres de Palma i de la part forana de Mallorca sobre l'ensenyament de les diferents matèries mostren diferències significatives en alguns aspectes. D'una banda, es constata que en totes les matèries analitzades, la part forana se situa per damunt de Palma quant a percentatge de centres que fan ensenyament en català, tant si són públics com si són privats. La diferència més pronunciada la trobam a l'assignatura de Matemàtiques als centres privats, on el 80,30% dels de la part forana les fan en català, front al 35,98% dels de Palma.

QUADRE 9. PERCENTATEGES D'ENSENYAMENT EN CATALÀ PER MATÈRIES, DADES SOBRE EL TOTAL DE CENTRES DE CADA ZONA

	MAT		SOC		NAT		BG		FQ	
	IES	CC	IES	CC	IES	CC	IES	CC	IES	CC
PLM	90,28	35,98	88,89	96,95	88,89	79,67	83,33	80,49	77,78	90,24
PF	93,10	80,30	92,24	98,48	94,25	95,96	86,21	93,94	82,76	93,94

Als centres de Palma, cal destacar les àrees de Física i Química i Ciències socials com aquelles que s'imparteixen més en llengua catalana als centres privats que no als públics.

Les dades disponibles ens permeten també destriar els centres on s'imparteixen en català en algun dels nivells de l'ESO, menys del 50% (menys de 4) de les matèries analitzades en aquest estudi. En aquest sentit, la situació que trobam és la següent:

- 20 centres de les Illes Balears (un 13% del total) fan en català menys de quatre matèries, en algun dels nivells de l'ESO, d'aquests, 4 són públics i 16 són privats.
- D'aquests 20 centres, 17 són a Mallorca (4 són centres públics i 13 són centres privats), 2 a Menorca (tots dos, privats) i 1 a les Pitiüses (també privat).

5.4. Nivells

En el conjunt dels centres de les Illes Balears, no hi ha cap dels quatre cursos d'ESO on s'arribi al 53% dels centres que fan l'ensenyament en català en totes les matèries. És al 2n curs on un percentatge més elevat de centres fan l'ensenyament en català i al 3r curs on el percentatge és més baix. Aquestes dades són més elevades si el factor que s'observa és el nombre d'alumnes; en aquest aspecte, cal destacar que al primer cicle d'ESO és on un percentatge més elevat d'alumnes fa l'ensenyament en català, mentre que el 4t curs compta amb el nivell més baix d'alumnes.

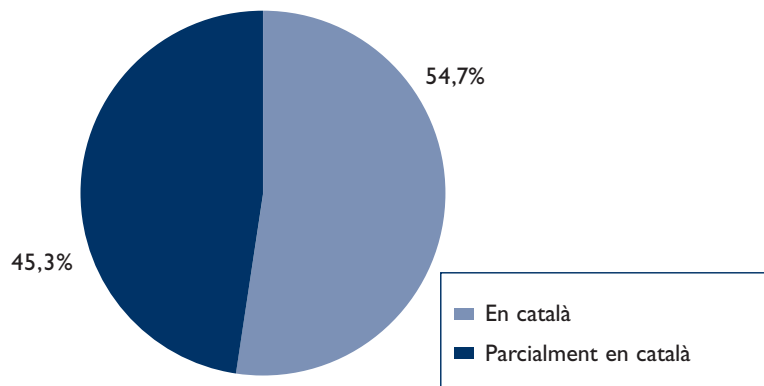
Les diferències per titularitat de centres són significatives en tots els nivells de l'ESO. A la xarxa pública és al 1r i al 3r cursos on es troba un nombre més baix de centres que fan l'ensenyament en català mentre que als centres privats és a 3r i a 4t.

Contràriament al que ocorre a la xarxa pública entre els resultats de centres i alumnes, on aquests últims suposen un augment respecte de les dades dels centres, exceptuant a 4t curs, als centres privats la tendència és que els percentatges de centres que fan l'ensenyament en català en cada un dels nivells és sempre superior al d'alumnes (a excepció del 3r curs).

5.5. Gràfics d'educació secundària obligatòria per ensenyament en català i per illa¹⁶

Illes Balears (centres)

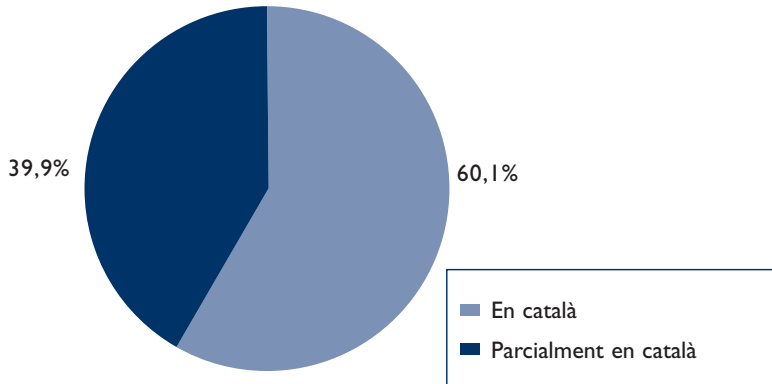
GRÀFIC 17: PERCENTATGE DE CENTRES QUE FAN L'ENSENYAMENT EN CATALÀ A LES ILLES BALEARS

¹⁶ En dades absolutes, es comptabilitzen 64 centres públics (IES) i 86 centres privats (CC) que imparteixen l'educació secundària obligatòria; d'aquests, 121 a Mallorca (47 públics i 74 privats), 14 a Menorca (7 públics i 7 privats) i 15 a Eivissa i Formentera (10 públics i 5 privats).

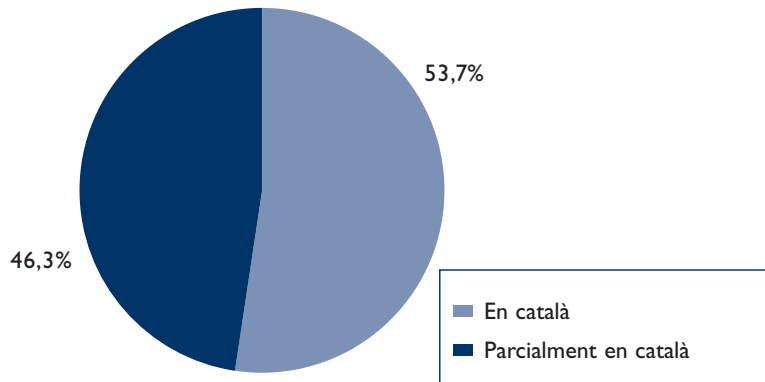
Illes Balears (alumnat)

GRÀFIC 18: PERCENTATGE D'ALUMNES QUE FAN L'ENSENYAMENT EN CATALÀ A LES ILLES BALEARS

Mallorca (centres)

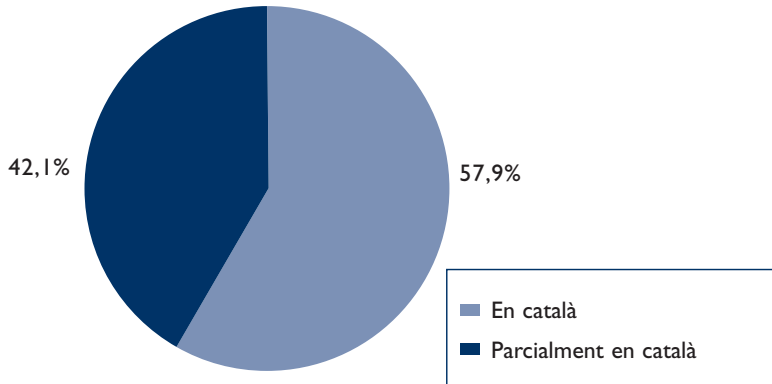
GRÀFIC 19: PERCENTATGE DE CENTRES QUE FAN L'ENSENYAMENT EN CATALÀ A MALLORCA

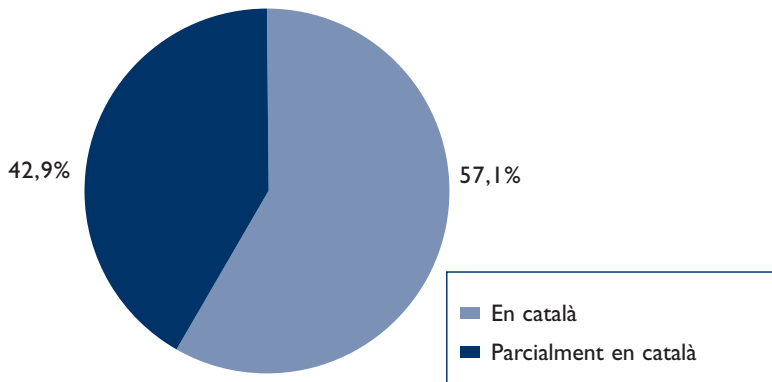
Mallorca (alumnat)

GRÀFIC 20: PERCENTATGE D'ALUMNES QUE FAN L'ENSENYAMENT EN CATALÀ A MALLORCA

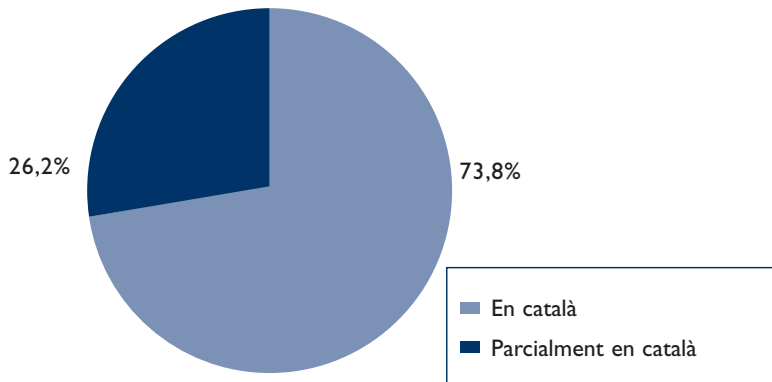
Menorca (centres)

GRÀFIC 21: PERCENTATGE DE CENTRES QUE FAN L'ENSENYAMENT EN CATALÀ A MENORCA

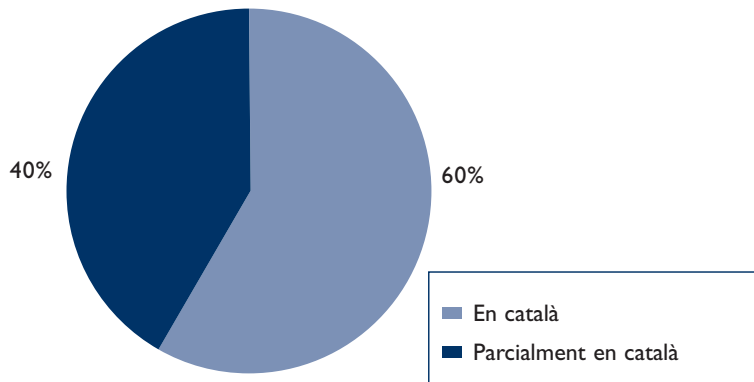
Menorca (alumnat)

GRÀFIC 22: PERCENTATGE D'ALUMNES QUE FAN L'ENSENYAMENT EN CATALÀ A MENORCA

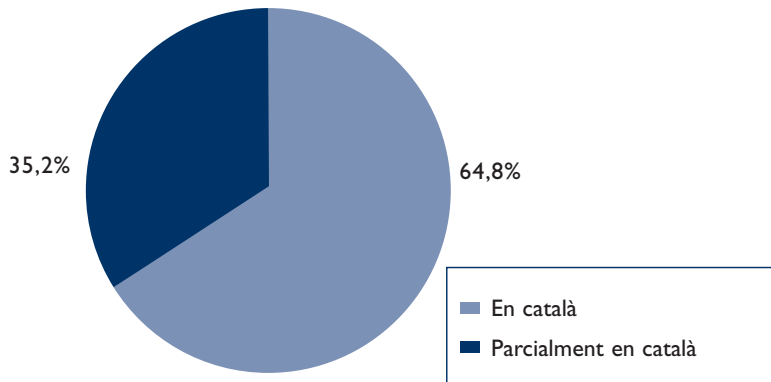
Eivissa i Formentera (centres)

GRÀFIC 23: PERCENTATGE DE CENTRES QUE FAN L'ENSENYAMENT EN CATALÀ A EIVISSA I FORMENTERA

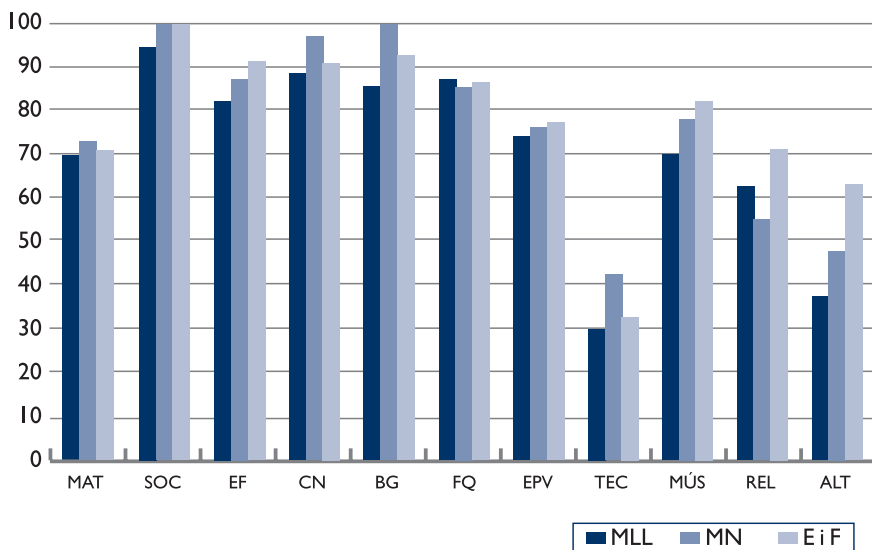
Eivissa i Formentera (alumnes)

GRÀFIC 24: PERCENTATGE D'ALUMNES QUE FAN L'ENSENYAMENT EN CATALÀ A EIVISSA I FORMENTERA

5.5.1. Gràfic comparatiu per assignatura en català i territorialitat

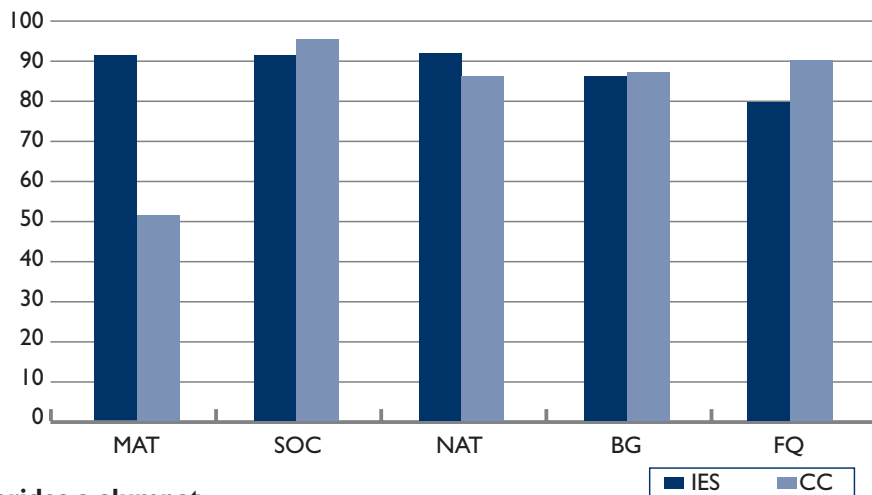
GRÀFIC 25. COMPARATIU PER ASSIGNATURES EN CATALÀ I TERRITORIALITAT. DADES EN PERCENTATGES

5.5.2. Gràfic comparatiu per assignatura (variable: assignatura en català) i titularitat, en el conjunt de les Illes Balears.

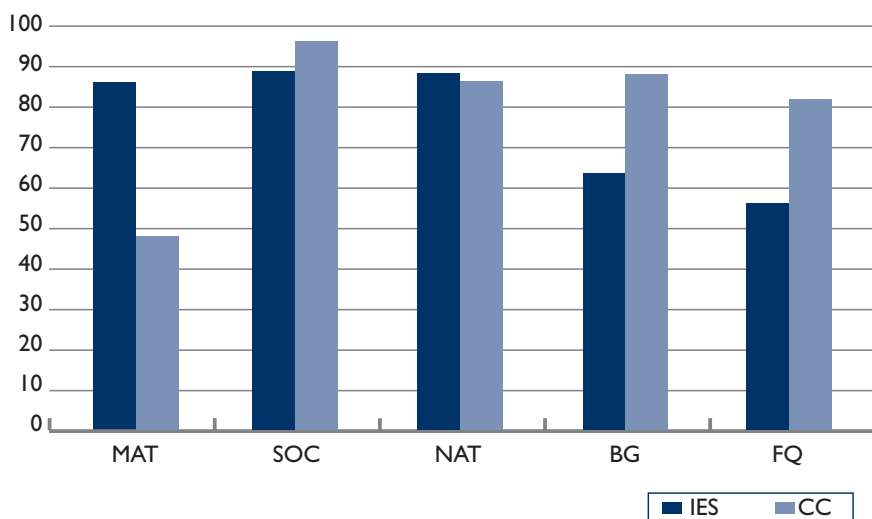
Dades referides a centres

GRÀFIC 26. PERCENTATGE DE CENTRES EN QUÈ ALMENYS UN GRUP FA L'ENSENYAMENT EN CATALÀ. PER TITULARITAT I MATÈRIES

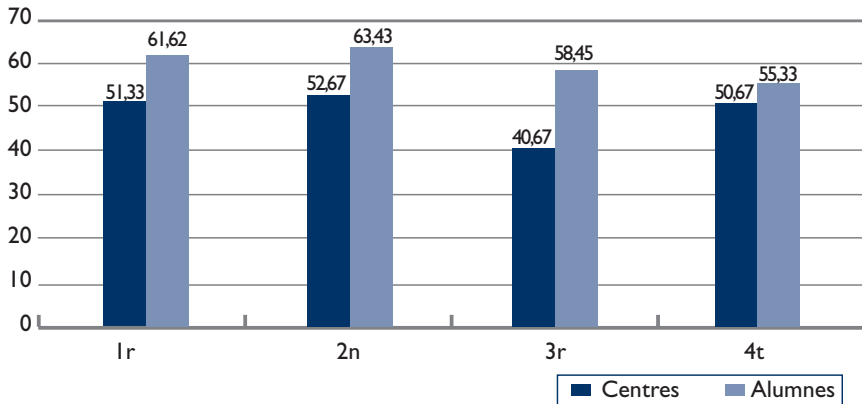
Dades referides a alumnat

GRÀFIC 27. PERCENTATGE D'ALUMNES QUE REBEN L'ENSENYAMENT EN CATALÀ. PER TITULARITAT I MATÈRIES. SOBRE EL TOTAL D'ALUMNES DE CADA CENTRE

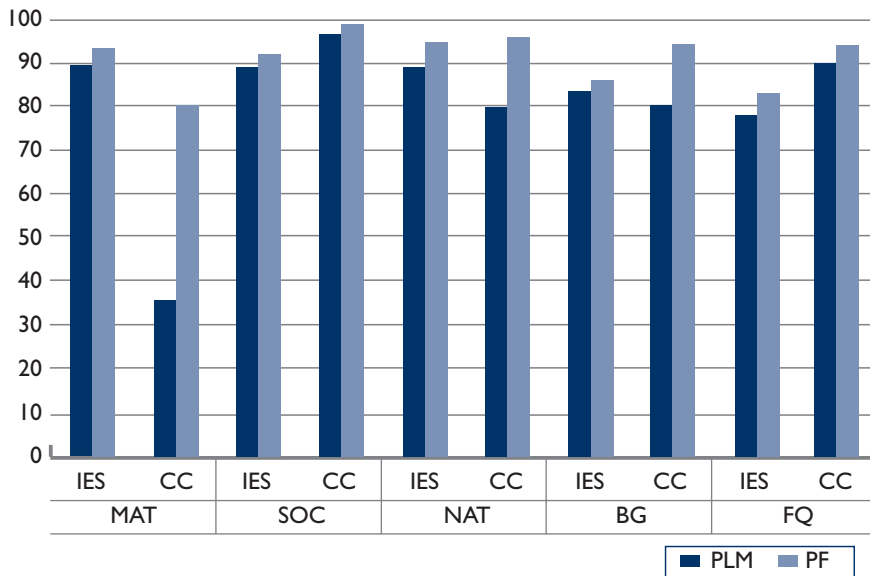
Dades referides a alumnat i centres per nivell¹⁷

GRÀFIC 27 b. CENTRES I ALUMNES QUE FAN L'ENSENYAMENT EN CATALÀ EN CADA NIVELL EDUCATIU. PERCENTATGES SOBRE EL TOTAL DE CENTRES I ALUMNES DE CADA NIVELL

5.5.3. Gràfic comparatiu nombre de centres per assignatura (variable: assignatura en català) i titularitat, entre Palma i la part forana de Mallorca

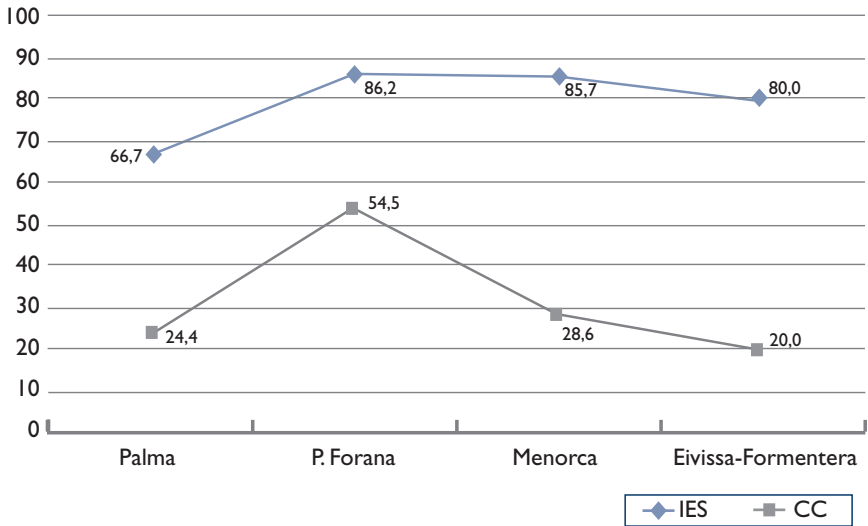
GRÀFIC 28. PERCENTATGE SOBRE EL TOTAL DE CENTRES SEGONS TITULARITAT. VARIABLES: ENSENYAMENT EN CATALÀ PER MATÈRIA I LOCALITZACIÓ (PALMA-PART FORANA DE MALLORCA)

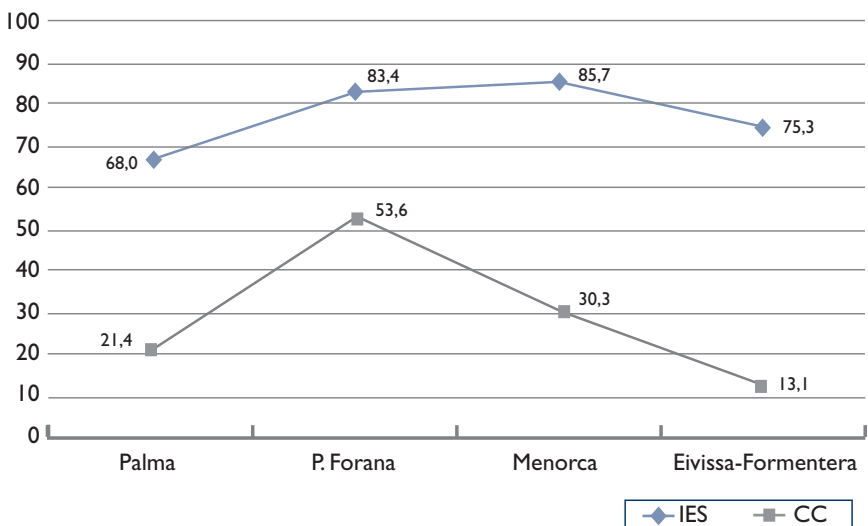
¹⁷ En aquest gràfic, les dades referides a centres reflecteixen aquells en què tots els grups de cada nivell fan l'ensenyament en català.

5.5.4. Gràfic comparatiu sobre ensenyament en català (percentatges de centres i alumnes) a Palma, part forana de Mallorca, Menorca i Eivissa-Formentera, per titularitat de centre

GRÀFIC 29. PERCENTATGES DE CENTRES

GRÀFIC 30. PERCENTATGES D'ALUMNAT

6. COMPARACIÓ ENTRE ETAPES¹⁸

6.1. Ensenyament en català per nivells i etapes

Comparativa d'ensenyament en català per nivells, etapes i titularitat de centres

De manera general s'observa un decreixement quant a centres que fan l'ensenyament en català a les Illes Balears a mesura que avancen les etapes educatives, des d'educació infantil a educació secundària obligatòria. Aquest decreixement és més accentuat als centres privats.

És remarcable la diferència entre els nivells d'ensenyament en català d'educació infantil i els d'educació primària dels centres privats, mentre que la diferència entre els nivells d'educació primària i secundària és menor.

L'educació secundària obligatòria és, de les etapes estudiades, aquella que presenta una situació més irregular pel que fa a l'ensenyament en català, ja sigui en nombre de centres, ja sigui en nombre d'alumnes. És perceptible una variabilitat considerable que, potser, indica fluctuacions en els projectes lingüístics dels centres, relacionats amb la mobilitat del professorat (sector públic) i els perfils i variacions de l'alumnat. Cal anotar que al sector privat la situació, des d'aquesta perspectiva, és més precària.

6.2. Gràfics

6.2.1. Gràfics comparatius d'ensenyament en català (centres i alumnes) per nivells, en les etapes d'educació primària i educació secundària obligatòria, per titularitat de centres.

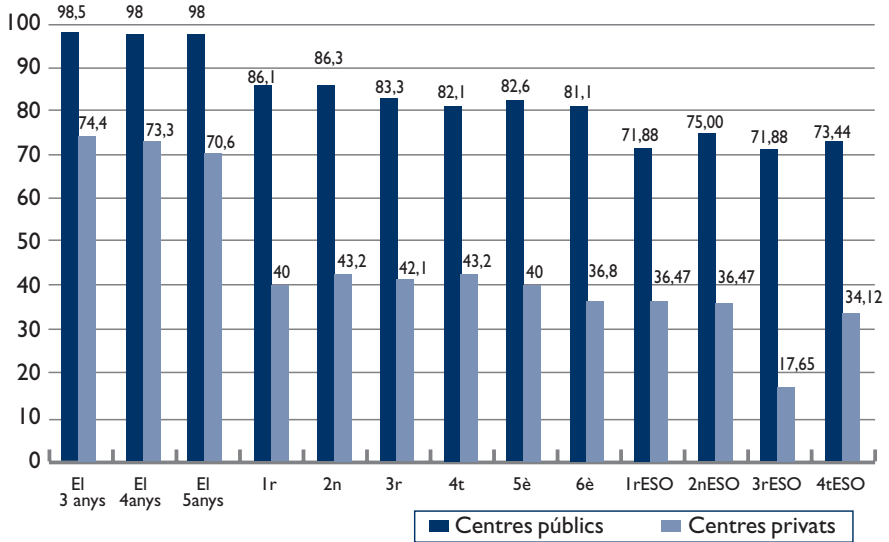
---

¹⁸ Gràfics 31 i 32

Illes Balears. Centres

Percentatges sobre el total de centres de cada titularitat que imparteixen cadascun dels nivells

GRÀFIC 31.

Illes Balears. Alumnat

Percentatges sobre el total d'alumnes de centres públics i de centres privats en cadascun dels nivells

GRÀFIC 32.

